

САОБРАЋАЈНО ПРАВО

Предавачи:

- проф. др Небојша Јовановић
- проф. др Светислав Јанковић

Литература

Небојша Јовановић, Саобраћајно право, 2017. или 2024. год.

Саобраћај

Појам

Два схватања

- шире – савладавање простора и времена; пренос људи, ствари и вести...
- уже – привредна делатност, пренос ствари и лица употребом возила...

Значај – вишеструк:

- 1) самостална привредна грана – превоз, производња возила, градња путева, приходи, извоз услуга превоза..
 - 2) помоћна привредна делатност – омогућава и помаже друге делатности (производњу и трговину)
 - 3) политичко-одбрамбени значај – брзо распоређивање војске; заштита јавног поретка (полиција)
- Мрежа саобраћајница – уклапање националне мреже у међународну мрежу

Врсте

- 1) средина одвијања - копнени, водени и ваздушни
 - значај поделе – техника одвијања; различита правила
 - 2) врста превозног средства и пута – гране поморског, речног, железничког, друмског, ваздушног и цевоводног саобраћаја
 - значај подела – а) различит правни режим сваке гране б) уједначост националних права (међународне конвенције)
 - нове гране – мешовити саобраћај, саобраћај жичарама и превоз лифтовима
 - 3) врста предмета - робни, путнички и поштански
 - значај поделе – а) различита правила б) сличност уређивања одговорности превозиоца
 - у воденом и железничком саобраћају веће учешће робе
 - у друмском и ваздушном саобраћају – веће учешће путника
 - 4) доступност јавности – јавни, приватни и сопствени
 - значај
 - а) јавни превозилац обавезан да закључи уговор у складу са условима, а приватни не, док у сопственом нема уговора
 - б) у јавном превозу – равноправност корисника и наплата, а у приватном нема равноправности, а може и бесплатно
 - в) саобраћајно право углавном уређује јавни саобраћај, а приватни саобраћај по грађанском праву
 - 5) учесталост – линијски и ванлинијски (слободан)
 - значај – а) обавеза линијског превозиоца да прими ствар (путника) б) изузеци – пуно возило, болестан путник и немогућност свих у возило: (предност): 1) нужност (нпр. прво деца, стари и жене) 2) временско првенство 3) дужи пут
- б) прелаз границе – међународни и домаћи
- значај – различити извори (конвенције и домаћи прописи)
 - врсте међународног саобраћаја – погранични и провозни (транзитни)
 - * примена домаћег права
 - * каботажа – резервисано право за домаће превозиоце
 - врсте домаћег превоза – међумесни, приградски и градски (допушта се граду да га уређује)
 - 7) теретност – наплатни и бесплатни
 - иста правила, осим возаровог права на превознику

- проблем одговорности превозиоца у бесплатном превозу (меродавно саобраћајно или грађанско право)

Отпремништво

- појам - комисионо организовање превоза
- значај – пратећа делатност

Особине – сигурност, брзина, економичност и тачност

Употребљивост саобраћајних грана

- различитост техничких и економских особина
- корисник бира грану која му најбоље задовољава потребе
- технички развој утиче на промене улогама грана; примери:
 - * друмски саобраћај преузео примат од железничког на копну
 - * ваздушни преузео примат у превозу путника на дужим путовањима
- употребљивост воденог саобраћаја
 - * техничке особине - слабо трење и велики отпор водене масе (избацивање на површину)
 - * предности – велика носивост брода и јефтиноћа
 - * мане – спорост
 - * подобност – за масован и јефтин терет

Употребљивост саобраћајних грана – наставак

- употребљивост железничког саобраћаја
 - * техничке особине - слабо трење
 - * предности – велика носивост, јефтиноћа и брзина
 - * мане – кретање само по шинама, нема претицања и мимоилажења, дуга припрема за превоз (ранжирање – састављање композиције)
 - * подобност за превоз масовне и јефтине робе на већим растојањима
- употребљивост друмског саобраћаја
 - * техничке особине – велико трење
 - * предности – брзина и „покретљивост“ (од врата до врата)
 - * мане – скупоћа и мала носивост
 - * подобност – за сваку врсту терета на краћим растојањима
- употребљивост ваздушног саобраћаја
 - * техничке особине – слабо трење и мала густина ваздуха (тешко одржавање летелице у ваздуху)
 - * предности – брзина и сигурност
 - * мане - скупоћа и мала носивост летелице
 - * подобност – за путнички превоз и превоз малог и скупог терета